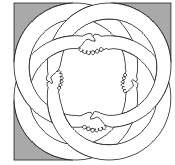

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД НИШ
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
ЗГ-144 /12
11.05.2012.год.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

На основу члана 8. Одлуке о Заштитнику грађана („Службени лист
Града Ниша“, бр.02/2011) Заштитник грађана подноси Скупштини Града
Ниша

ПО С Е Б А Н И З В Е Ш Т А Ј

за период 01.01.2012 - 10.05.2012 год.

Уводна реч

Подносим Скупштини Града посебан извештај за петомесечни период текуће године и предлажем његово разматрање уз већ поднет извештај за 2011.год.

Скупштина града Ниша поставила ме је за Заштитника грађана марта 2009.год. Поверење које ми је указано прихватила сам са великом професионалном одговорношћу и обавезом, као изазов да овај институт, који је још увек новина у нашем правном систему, даље развијам као независан орган, чији је основни смисао да буде у функцији заштите права грађана у поступцима пред градском управом, јавним предузећима и установама и уједно буде сарадник на успостављању највиших стандарда добре управе.

У том смислу све своје капацитете ангажовала сам за остварење тог циља.

Институт Заштитника грађана препознатљив је сада у Граду и шире, као самосталан орган, који је бројним препорукама и иницијативама стварао добру климу да се стручно, снагом аргумената, исправљају пропусти и на најбољи начин штите права грађана. Наравно, тај процес није окончан и он се мора наставити и даље.

До постављења на ову функцију дошло је након мог нереизбора за судију крајем 2009.год., за шта није постојао ни један оправдани разлог, тако да је у поступку по приговору на одлуку Високог савета судства утврђено да сам судијску дужност обављала по највишим стандардима у сваком погледу, због чега сам поново изабрана за судију.

И на овај начин потврђено је поверење које ми је указано одлуком Скупштине града.

Обзиром да је, за мене лично, правосуђе највећи професионални изазов, определила сам се за судијску дужност, на коју ступам 15.05.2012.год. То је уједно и разлог за подношење конкретног/посебног извештаја.

Заштитник грађана је у првих пет месеци текуће године у потпуности наставио континуирани рад на заштити људских и мањинских права, посебно пратећи статус и поштовање права особа са инвалидитетом, националних мањина и деце, са тежњом побољшања њиховог положаја, а без толеранције пропуста који се дешавају услед непримене законских прописа и важећих градских одлука.

Притужбе и поступање по њима

У погледу броја притужби и обраћања грађана овом органу, као и начину поступања по њима, у овом извештајном периоду није било посебних одступања у раду овог органа.

Примедбе, запажања, као и уочени проблеми и недостаци у раду органа управа, јавних предузећа и установа из извештаја за 2011.год., актуелни су и надаље.

Од почетка 2012 .год. до маја месеца примљене су 84 писане притужбе, а настављен је поступак по 67 притужби из 2011.год. По замолницама других локалних заштитника грађана поступано је у 9 случајева, а једна притужба је због ненадлежности упућена републичком Заштитнику грађана.

Повреде права по притужбама

Притужбе које су поднете најчешће се односе на повреде следећих права и слобода: ћутање администрације (24); неправилна примена материјалног права (49); неспровођење управног поступка и непоштовање процедуре у управном поступку (16); непоступање по одлукама органа управе (4); злоупотреба овлашћења (2); остваривање права на лична документа и друго (17).

Органи, јавна предузећа и установе на које се притужбе односе

У извештајном периоду притужбе су се односиле :

На рад: Управе за имовину и инспекцијске послове (5); од тога на Одсек Грађевинске инспекције (4); Одсека за имовинско – правне послове експропријације, конверзије права коришћења на неизграђеном грађевинском земљишту, повраћај земљишта и комасацију (1); Управе за грађанска стања и опште послове (12), од тога на Одсека за грађанска стања за вођење матичних књига за општине Приштина, Подујево, Глоговац, Обилић, Липљан и Косово Поље (12); Управе за образовање, културу, омладину и спорт (2); Управе за планирање и изградњу (3); Управе за финансије, изворне приходе локалне самоуправе и јавне набавке (2); Управе за комуналне делатности, енергетику и саобраћај (5), од тога на рад Комуналне Полиције (2), Управе за дечју, социјалну и примарну здравствену заштиту (2).

На рад: Центра за социјални рад (2); ЈКП Обједињена наплата (2); ЈКП Медиана (2); ЈКП Наиссус (1); ЈКП Горица (1), ЈКП Дирекција за јавни превоз (1), ЈКП Градска топлана (2); ЈП Дирекција за изградњу града Ниша (4); ЈП Нишстан (2);

На рад градских општина: Медијана-Комунална инспекција (1); Палилула (3), од тога на рад Управе (1), на рад Комуналне инспекције (2); Пантелеј-Комунална инспекција (1); Црвени Крст- Комунална инспекција (2);

На Министарство унутрашњих послова (7); Министарство финансија-Пореска управа Ниш (3); Министарство животне средине, рударства и просторног планирања (4), Министарство просвете (1).

На Републички фонд ПИО - Филијала Ниш (2); ПД Југоисток (10); Републичког геодетског завода - Службу за катастар непокретности (4);

На рад Центра за социјални рад у Прокупљу поднета је једна писана притужба, а број усмених обрћања грађана суседних општина (Мерошина, Ражањ, Алексинац, Сврљиг...) повећана је и у овом извештајном периоду, где

грађани иако су упознати са овлашћењима овог органа, инсистирају да свој проблем изнесу управо овом органу и углавном захтевају да лично буду примљени. Имајући у виду наведено, Заштитник грађана остаје при свом предлогу за установљавањем регионалног заштитника, с обзром да заиста постоји потреба за тим.

У (15) притужби грађани се нису притуживали на конкретну управу или службу већ су генерално износили свој проблем везано за решавање неког свог личног или колективног проблема.

Завршено поступање заштитника грађана у области „добре и лоше управе,

Поступајући у (151) случају по притужбама током наведеног извештајног периода заштитник грађана је окончао (112) поступака и то на следећи начин: позитивним решењем (31), одбијањем притужбе као неосноване (34), саветом без покретања поступка (25), одустанком подносиоца (1), обуставом (13), препоруком (2), мишљењем (3), предлогом (1), и иницијативом (2).

Приказ карактеристичних случајева

Пример:

По писменим притужбама и већем броју усмених обраћања грађана у двогодишњем периоду, заштитник грађана је Управи за финансије, изворне приходе локалне самоуправе и јавне набавке упутио мишљење, којим је предложио управи да врши израду и доставу решења о утврђивању висине пореске обавезе на имовину у првом кварталу текуће године за коју се обавеза утврђује, а до датума доспећа прве рате, као и да уз решење достави грађанима опомену за плаћање евентуалног дуговања из претходног периода, са одређењем главног дуга и камате за период за који се дугује, као и са упозорењем о покретању поступка принудног извршења.

Разлози за упућивање оваквог мишљења су у следећем: што се израда и достава решења о утврђивању висине пореске обавезе на имовину врши грађанима крајем маја-почетком јуна текуће године, и та решења садрже само износ обавезе за текућу годину, без констатације евентуалног претходног дуга, периода дуговања и идентификације главног дуга и камате; што постоји већи број грађана-пореских обвезника који у дужем периоду нису испуњавали своју обавезу или су то чинили нередовно и у непотпуним износима, па у том смислу немају сазнање о доспелим обавезама; што грађанима, који имају дуговања из претходног периода, Управа у вишегодишњем периоду не упућује опомене у складу са законским овлашћењима, па самим тим не покреће поступке принудне наплате; што обвезници, приликом личног интересовања о дуговању, од управе добијају само преглед стања на рачуну закључно са одређеним датумом и што, код већине обвезника-дужника камата на доспела потраживања готово да достиже износ главног дуга.

Чланом 71. и 77. Закона о пореском поступку и пореској администрацији регулисан је поступак опомене пореским дужницима у погледу дуга и споредних потраживања, са поуком о могућности расправљања спорних питања пред управом, као и поступак принудне наплате пореза. Наведеним поступањем управа би омогућила грађанима благовремено сазнање о њиховим обавезама, по основу кога би они могли да приговоре опомени, договоре се о начину исплате или поднесу захтев за одлагање плаћања пореза и да након тога испуне своју обавезу. Такође би им се, доношењем решења у поступку принудне наплате, омогућило улагање жалбе, са евентуални приговором застарелости потраживања. На овај начин би се у многоне дефинисао однос у погледу међусобних права и обавеза између грађана и управе, а оправдана је претпоставка да би то довело до активнијег испуњења обавеза, чиме би се задовољио обострани интерес. Непоступањем на наведени начин, очигледно је да се постојеће стање пролонгира, грађани улазе у све већа дуговања (поготову по основу камата), а буџет остаје ускраћен за средства по овом основу.

Напомена: Управа за финансија, изворне приходе локалне самоуправе и јавне набавке, од упућивања мишљења јануара месеца, до сачињавања овог извештаја, није дала одговор о предузетим мерама и даљем поступању у складу са предлозима, тј о прихватању или неприхватању истог.

Пример:

По притужби Д.Ц. из Ниша, благајнице једне основне школе у Нишу, утврђено је незаконито и неправилно поступање Управе за образовање, културу, омладину и спорт приликом одлучивања о захтеву образовне установе у којој је запослена, за пренос новчаних средстава, на име солидарне помоћи због смрти њеног супруга. Дата је препорука, да Управа, у складу са Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, као и Одлуком о буџету Града Ниша за 2012 год., изврши пренос средстава солидарне помоћи притужили, на жиро рачун школе, а по решењу директора бр.01-29/1 од 20.01.2012 год.

Притужили је, по основу смртног случаја у породици, директор школе у којој је запослена, донео решење којим се именованој одобрава исплата солидарне помоћи у висини трошкова сахране и то 50.250 дин. Школа је упутила управи захтев за пренос тих средстава. Управа је извршила повраћај захтева школи из разлога што је решење формално неисправно јер није у складу са чл.17. Одлуке о буџету Града Ниша.

Запослени у образовању сва примања, солидарне помоћи и награде остварују по Закону о раду, Закону о основама система образовања и васпитања и Посебног колективног уговора. Солидарне помоћи исплаћују се из буџета јединице локалне самоуправе. У конкретном случају, школа је поступила у складу са прописима и директор је донео адекватно решење према члану 28. Посебног колективног уговор, који висину солидарне помоћи утврђује према приложеним рачунима до неопорезивог износа, а према просечној плати по запосленом у установи у претходном месецу, односно просечној заради у РС у претходном месецу у односу на месец исплате

солидарне помоћи, по последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике. Управа је вратила захтев позивајући се на члан 17. Одлуке о буџету Града Ниша који регулише да ће се на терет средстава буџета града извршавати расходи за социјална давања запосленима у образовању, до износа утврђених скупштинским одлукама за запослене у управама и службама града.

Став управе је неприхватљив, јер захтев школе садржи све што је потребно да би се по њему могло поступати. Посебни колективни уговор је у хијерархији прописа изнад Одлуке о буџету Града Ниша за 2012год., па у том смислу Одлука није могла бити у супротности са Посебним колективним уговором. Управа не може даврши условљавање или притисак на школу да промени захтев, као и да висину потраживања прилагоди Одлуци о буџету Града Ниша за 2012год. притужила и школа поднели су захтеве, по којима желе да се одлучи и исплате средства и у том правцу је Управа требала да поступи, тј. да упути захтев Управи за финансије за исплату целокупног износа по Посебном колективном уговору или да, уколико се придржава Одлуке, поднесе захтев за пренос средстава на жиро рачун школе у складу са њом.

Напомена: У остављеном року Управа за образовање, културу, омладину и спорт у потпуности је поступила по препоруци. Управи за Финансије достављен је захтев за исплату тражених средстава солидарне помоћи по ПКУ, позивајући се на препоруку заштитника грађана, међутим Управа за финансије одбила је да изврши ову исплату позивајући се на градску Одлуку. Несумњиво је да ће притужила у судском поступку остварити своје право, што ће у сваком случају знатно повећати трошкове који ће бити исплаћени из буџета Града, а у погледу судских такси, сачињавања тужбе и поднесака, заступања и извршења.

Пример:

Заштитнику грађана обратио се Д.М. из Ниша, истакнути уметник који живи у овом граду, наводећи да се током 1997год. обратио Извршном одбору Града захтевом за плаћање доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, као самосталном уметнику, да је доставио сву потребну документацију и препоруке, који су његов захтев чинили основаним, да је добио потврду о усвајању захтева и упућен је да пред Пореском управом изврши обуставу задужења по основу ове обавезе, што је он и учинио. Савез естрадних уметника је такође поднео исти захтев током 1998год., а његов захтев упућен је надлежном Секретаријату/касније Управи. Он је више пута обављао разговоре са овом службом, међутим никада није добио одлуку. Обновио је захтев за признавање права октобра 2009год. По његовом обраћању Председнику скупштине и Градском већу управа је достављала обавештења о свом виђењу статуса самог захтева и права притужиоца у склопу законских промена.

Поступајући по притужби заштитник грађана је утврдио да у раду Управе за образовање, културу, омладину и спорт постоје недостаци који су

проузроковали повреду принципа добре управе на тај начин што: није третирао захтев притужиоца и Савеза естрадно музичких уметника Србије из 1998год. за плаћање доприноса за социјално осигурање самосталног уметника, а у складу са тада важећом Одлуком о плаћању доприноса за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање самосталних уметника и правилником о условима и критеријумима за ово плаћање, нити о истом одлучивала; о обновљеном захтеву притужиоца из 2009год. није донела одлуку и на тај начин омогућила двостепеност у поступку; у складу са Одлуком о плаћању доприноса за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање(која није стављена ван снаге) није никада планирала средства у буџету града, чиме је онемогућено обезбеђење услова за евентуално остваривање права по овом основу самосталним и истакнутим уметницима Града, па и притужиоцу; што у погледу измене важећих прописа-Закона о култури, који је донет 2009год., није иницирала измене постојеће Одлуке о плаћању доприноса за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање за лица која су стекла статус лица која самостално обављају уметничку и другу делатност у области културе све до 2012год. Упућена је препорука да Управа без одлагања донесе одлуку о захтеву притужиоца, поднетом лично и предлозима преко Савеза естрадно музичких уметника Србије током 1998, 2009 и 2010год., предвиди и предложи средства у буџету Града Ниша за потребе исплате доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за лица која су стекла статус лица која самостално обављају уметничку и другу делатност у области културе, у поступку ребаланса буџета или за буџетску 2013год.

Притужилац је истакнути уметник, који живи у Нишу и има у својој биографији ангажовања и активности, које оправдавају основ његовог захтева и које су условиле бројне потврде и препоруке да његов статус буде сагледан од локалне самоуправе на начин који би му указао признање кроз уплату доприноса за социјално осигурање. Несумњиво је да притужилац има све референце да у свом граду буде сагледан као истакнути уметник, који је уназад 40 година афирмисао средину из које потиче. Адекватним односом према њему и онима који су у истом статусу самосталних/истакнутих уметника, Град би потврдио њихов допринос културном развоју локалне заједнице, која је, између осталог, препознатљива и по њима. На тај начин би била упућена и порука наступајућим талентима и уметницима да могу и треба да остану у средини, која ће их вредновати на начин који ће им омогућити или побољшати достојанствени статус, положај и егзистенцију.

Напомена: Управа је у остављеном року поступила по препоруци заштитника грађана у делу израде и уручења одлуке по захтеву притужиоца, чиме ће му бити омогућена двостепеност у поступку.

VI – Саветодавно-правна помоћ

Усмених обраћања у извештајном периоду, непосредним доласком у канцеларију и путем телефона, као и електронском поштом, обратило се (895) грађана, што је у просеку (10) дневно. Улога овог органа, по основу наведених

обраћања била је у превентивном деловању, упућивање на надлежне органе и начине обраћања и поступања, у посредовању, давању савета и мишљења.

У оквиру усмених обраћања и путем електронске поште овај орган је, по својим овлашћењима, био надлежан у случајева (277), што чини 30,95% а ненадлежан у случајева (618) - 69,05%.

У великом броју обраћања се односе на: повреду права из радног односа (77), остваривање права на пензију (41), остваривање права по основу незапослености (1), судски спор (77), оставински поступак (63), имовинско-правне односе (47), дискриминацију (2), развод брака (17), породичне односе, насиље (12), издржавање (4), поверу деце (2), пореске обавезе (42), Електродистрибуцију (38), на повреду права пред Службом за катастар непокретности (7), Полицијску управу (23), наплату РТВ претплате (2), станарско право и иселење (2), здравствену заштиту (3), легализацију (2), рад установа и јавних предузећа (56), рад управа и служби Града (221), неадекватно чување домаћих животиња (3) и друго (153).

У спроведеним поступцима по притужбама овај орган је утврдио да су основане 35, а неосноване 33. Код основаних притужби, органу управе, јавном предузећу и установи, упућиван је предлог, мишљење и препорука овог органа, за отклањање пропуста и предузимање мера да се они даље не дешавају. По упућеним препорукама, мишљењима, иницијативама и предлозима, исте су уважене у четири случаја, у једном случају није поступљено, док у остала три није достављена повратна информација овом органу.

Сарадња са органима управе, јавним предузећима и установама, као и са другим независним државним органима, институцијама и телима

Код чињенице да се у односу на исти период из претходног извештајног периода број писмених и усмених обраћања грађана повећава, потребно је истаћи адекватан однос органа, предузећа и служби према овом органу, који недвосмислено указује на уважавање ауторитета и аргумената, посебно имајући у виду да се све више грађана упућује на обраћање заштитнику од самих представника локалне/јавне власти и запослених. У значајном проценту се поштују рокови у достављању информација, које су сада потпуније, садржајније и образложене, што доприноси квалитету сарадње, али и квалитету упућених препорука и мишљења.

Медији су остали неопходни сарадници, који професионалним односом пружају подршку у едукацији грађана о овлашћењима заштитника грађана, подижу ауторитет и значај овог органа у локалној заједници, подижу свест грађана о њиховим правима и могућностима заштите, доприносе препознавању проблема са којима се грађани суочавају пред управом, са пропустима у раду управе и са истима упознају јавност.

Значајно је нагласити да је априла месеца у Нишу одржана оснивачка скупштина Удружења локалних омбудсмана РС, са циљем јачања овог института, међусобне подршке, размене искустава, уједначавања ставова у поступању код сличних притужби, подстицања других локалних заједница за установљењем овог органа.

Нормативна делатност и иницијативе

У периоду на који се конкретни извештај односи, а у складу са овлашћењима, заштитник грађана је упутио иницијативу за доношење Одлуке о изменама и допунама Одлуке о правима из области социјалне заштите на територији Града Ниша, а у делу утврђених права на услуге, тако што ће се иста проширити и за услугу социјалне заштите и материјалне подршке-персоналних асистената. Одлуком би се јасно дефинисали критеријуми за остваривање права на ову услугу, кроз стандарде и бодовне листе за особе са инвалидитетом-кориснике права, период и начин коришћења ове услуге, формирање комисије која ће вршити бодовање и предлагати кориснике и начин избора самих персоналних асистената који ће услуге вршити.

На обраћање Центра за самостални живот особа са инвалидитетом започете су активности на прикупљању података и информација од надлежних управа и предузећа, ради сагледавања стања у локалној заједници везано за проблем паркинг места за паркирање возила особа са инвалидитетом-возача, који је веома актуелан. Ово са циљем да се одговарајућом градском одлуком/правилником дође до одговарајућих критеријума, норматива и стандарда за кориснике ових паркинг места, да се злоупотребе смање на најмању могућу меру, уз установљење адекватне контроле од стране надлежних служби у случајевима непрописног поступања трећих лица која немају право на заузеће ових паркинг места.

З а к љ у ч а к

Остајући при свим предлозима који су извештајем за 2011 год., на основу уочених недостатака, упућени Скупштини Града у циљу побољшања положаја грађана у односу на органе управе, сада Скупштини Града, **у циљу очувања континуитета рада овог органа и поверења које су му грађани указали, упућујем апел за што хитнијим постављењем новог заштитника грађана.**

Заштитник грађана
Добрила Здравковић